

Centrální služby knihoven

Knihovna není opuštěný ostrov

Vít Richter

Národní knihovna ČR – Knihovnický institut

Rozvoj manažerských kompetencí

19. 4. 2022

Praha, Národní knihovna ČR

Centrální služby knihoven

Knihovna není opuštěný ostrov

Knihovní zákon vymezuje systém knihoven

- § 1 Předmět úpravy
- § 3 **Systém knihoven**
- § 4 Veřejné knihovnické a informační služby
- § 5 až § 8 Evidence knihoven
- Druhy knihoven**
- § 9 Národní knihovna
- § 10 Knihovny zřizované státem
- § 11 Krajská knihovna
- § 12 Základní knihovna
- § 13 **Specializovaná knihovna**
- § 14 Meziknihovní služby
- § 15 Podpora knihoven
- § 16 Evidence a revize knihovního fondu
- § 17 Vyřazování knihovních dokumentů
- § 18 Ochrana knihovního fondu
- § 19 až § 20 Opatření k nápravě, přestupky

Jaké knihovny tvoří systém?

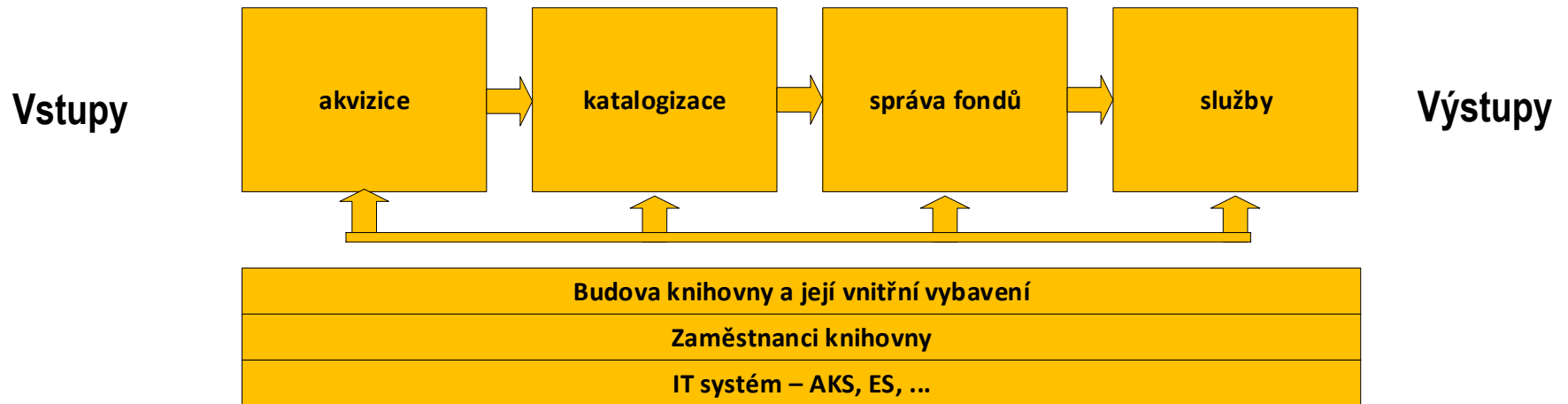
Národní systém knihoven

System knihoven v rámci státu, fungující na bázi informačních technologií, **umožňující propojení a účelnou spolupráci** bez ohledu na resortní příslušnost a zapojený do mezinárodní spolupráce.

Cílem národního systému knihoven je zabezpečit občanům **rovný přístup** k informacím publikovaným v jakékoliv formě a na jakýchkoliv médiích a poskytovat **komplexní** knihovní a **informační služby**.

Cit: TDKIV <https://tdkiv.nkp.cz/>

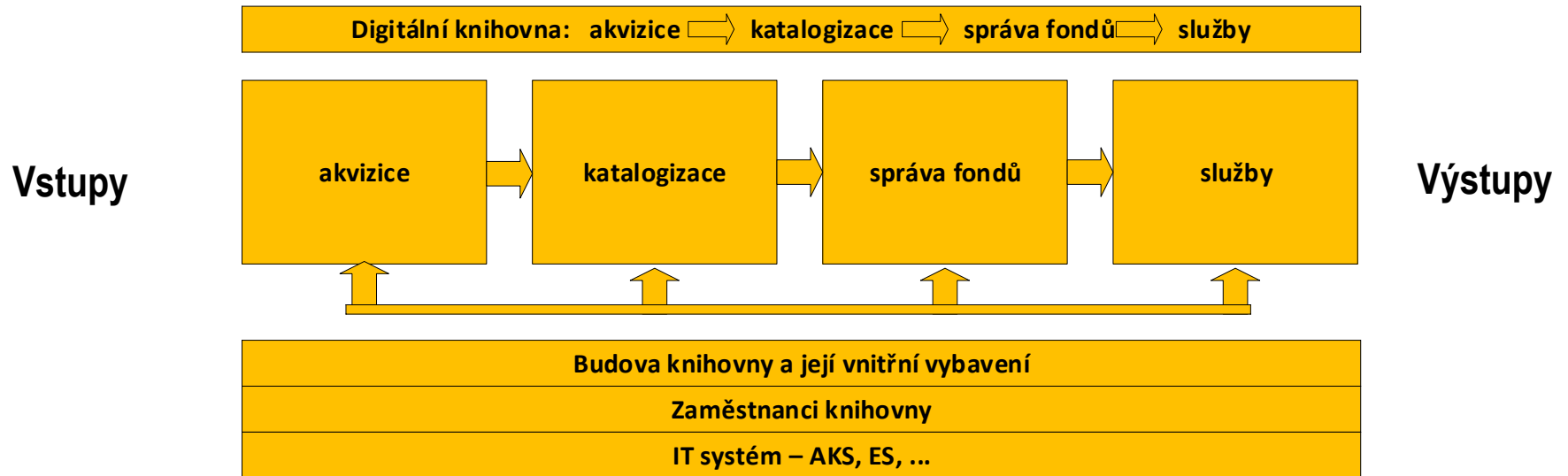
Knihovna jako systém

Knihovna jako systém – tradiční knihovna

- Prvky systému
- Vazby mezi prvky
- Zpětná vazby

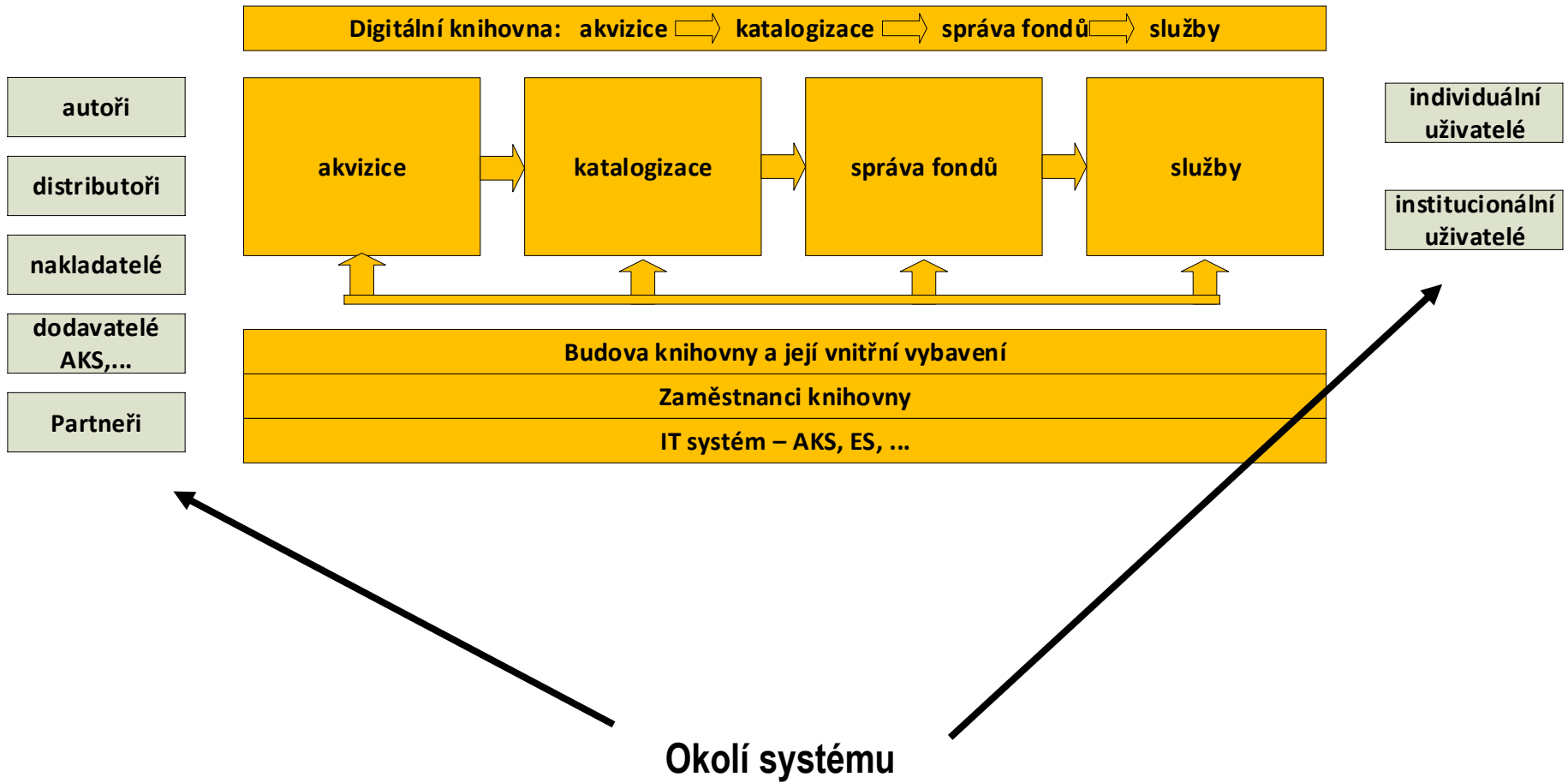
Knihovna jako systém

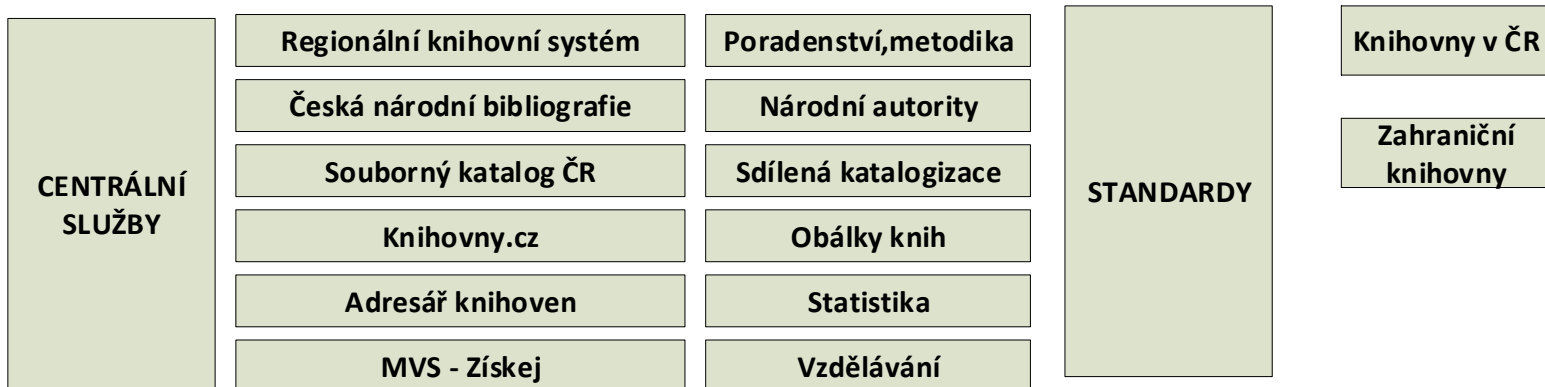
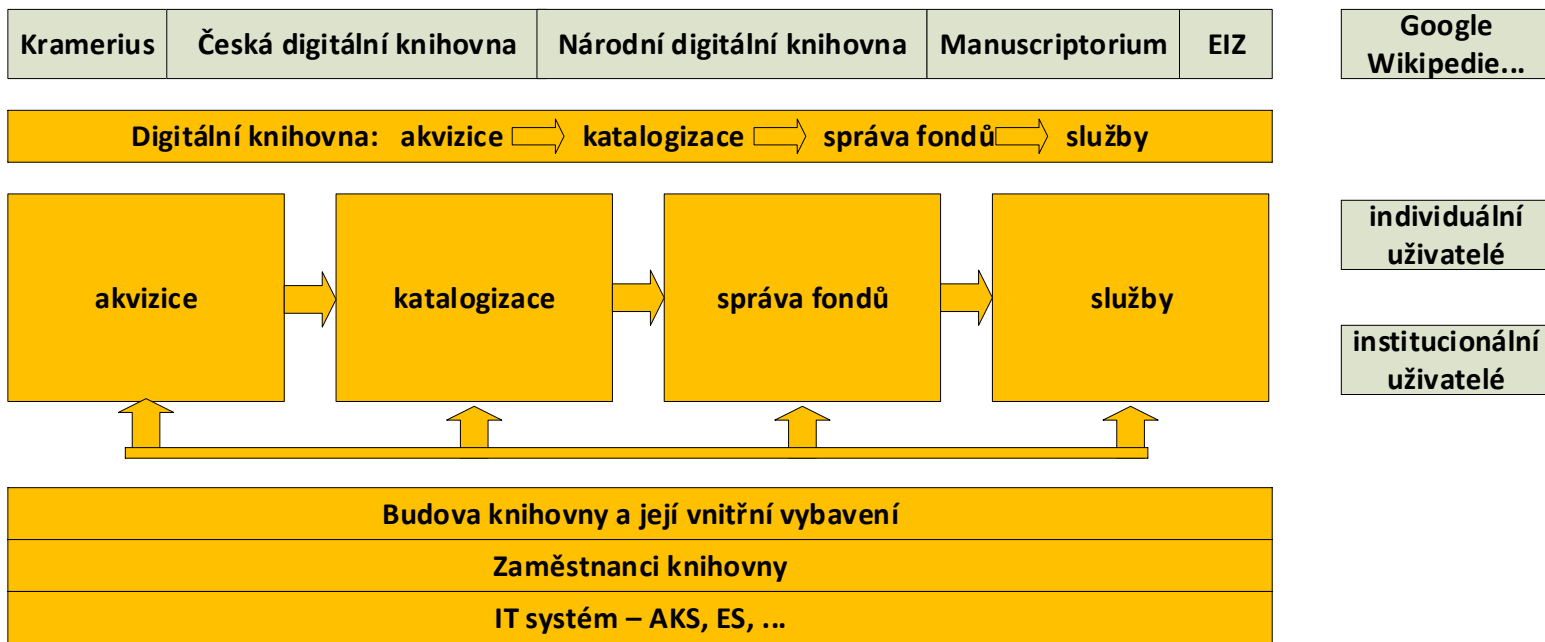
Knihovna jako systém – hybridní knihovna

- Prvky systému
- Vazby mezi prvky
- Zpětná vazby

Knihovna jako systém

Knihovna jako systém

Knihovna v síti

Knihovna jako systém

Provozovatelé knihoven

Ministerstvo kultury, ministerstvo...

Sponzoři, dotace, granty

ÚKR, SKIP, SDRUK, AKVŠ

Kramerius

Česká digitální knihovna

Národní digitální knihovna

Manuscriptorium

EIZ

Google
Wikipedie...

Digitální knihovna: akvizice → katalogizace → správa fondů → služby

autoři

distributoři

nakladatelé

dodavatelé
AKS,...

Partneři

individuální
uživatelé

institucionální
uživatelé

akvizice

katalogizace

správa fondů

služby

Budova knihovny a její vnitřní vybavení

Zaměstnanci knihovny

IT systém – AKS, ES, ...

CENTRÁLNÍ
SLUŽBY

Regionální knihovní systém

Česká národní bibliografie

Souborný katalog ČR

Knihovny.cz

Adresář knihoven

MVS - Získej

Poradenství, metodika

Národní autority

Sdílená katalogizace

Obálky knih

Statistika

Vzdělávání

STANDARDY

Knihovny v ČR

Zahraniční
knihovny

Legislativa: Knihovní zákon, autorský zákon, občanský zákoník, GDPR, povinný výtisk, katalog prací

Knihovnické školy

PROČ být součástí systému knihoven

- možnost využívat a sdílet služby
- možnost využívat pravidla, standardy
- možnost žádat dotaci z peněžních prostředků státního rozpočtu,
- úhrada licenčních poplatků – výpůjčky, zvukové dokumenty, zpřístupnění digitálních knihoven, veřejné čtení
- sjednávání licenčních smluv za knihovny – NK
- revize knihovnických fondů – výjimka ze zákona o účetnictví

Centrální služby knihoven

- Portál Knihovny.cz
- Souborný katalog České republiky
- Databáze českých článků – (báze ANL)
- Obálky knih
- Národní autority
- Centrální adresář knihoven a informačních institucí v ČR
- Česká digitální knihovna
- Národní digitální knihovna - díla nedostupná na trhu
- Manuscriptorium
- Registr digitalizace
- Ptejte se knihovny
- ...
- ...

Co umožňují centrální služby

- Rozšíření vlastních služeb
- Vznik nových služeb
- Zvýšení efektivity vlastního provozu
- Spolupráci na projektech
- Sdílení data a služeb
- Propojování dat a služeb

Podmínky

- Internet
- Vzdálený přístup
- Digitalizace
- Standardizace
- Kvalifikace

Knihovna jako systém

Provozovatelé knihoven

Ministerstvo kultury, ministerstvo...

Sponzoři, dotace, granty

ÚKR, SKIP, SDRUK, AKVŠ

Kramerius

Česká digitální knihovna

Národní digitální knihovna

Manuscriptorium

EIZ

Google
Wikipedie...

Digitální knihovna: akvizice → katalogizace → správa fondů → služby

autoři

distributoři

nakladatelé

dodavatelé
AKS,...

Partneři

individuální
uživatelé

institucionální
uživatelé

akvizice

katalogizace

správa fondů

služby

Budova knihovny a její vnitřní vybavení

Zaměstnanci knihovny

IT systém – AKS, ES, ...

CENTRÁLNÍ
SLUŽBY

Regionální knihovní systém

Česká národní bibliografie

Souborný katalog ČR

Knihovny.cz

Adresář knihoven

MVS - Získej

Poradenství, metodika

Národní autority

Sdílená katalogizace

Obálky knih

Statistika

Vzdělávání

STANDARDY

Knihovny v ČR

Zahraniční
knihovny

Legislativa: Knihovní zákon, autorský zákon, občanský zákoník, GDPR, povinný výtisk, katalog prací

Knihovnické školy

Jak zvýšit potenciál vlastní knihovny

- S kým a jak spolupracuje moje knihovna?
- Jak využívá moje knihovna centrální služby?
- Umíme nabídnou služby jiných knihoven svým uživatelům?
- Kdy rozšíříme své služby o nabídku centrálních služeb?

Centrální služby knihoven

Knihovna není opuštěný ostrov

Vít Richter

Národní knihovna ČR – Knihovnický institut

Rozvoj manažerských kompetencí

19. 4. 2022

Praha, Národní knihovna ČR